

Doğu Kilise

02.06.2026 17:09 tarihinde oluşturuldu

Doğu Kilise

Aigai Antik Kenti'nin Bizans Dönemi'ne ait önemli mimari kalıntılarından biri olan Doğu Kilise, kent içerisindeki konumuna bağlı olarak bu adla anılmaktadır.

Giriş

Bu çıktı; seçili maddenin ana gövdesini, varsa alt başlıklarını, dipnotlarını ve kaynakçasını tek bir okunabilir PDF düzeninde sunar.

Doğu Kilise

Aigai Antik Kenti'nin Bizans Dönemi'ne ait önemli mimari kalıntılarından biri olan Doğu Kilise, kent içerisindeki konumuna bağlı olarak bu adla anılmaktadır.

Aigai Antik Kenti'nin Bizans Dönemi'ne ait önemli mimari kalıntılarında biri olan **Doğu Kilise**, kent içerisindeki konumuna bağlı olarak bu adla anılmaktadır. Yerleşim dokusu içinde doğu kesimde bulunması nedeniyle "Doğu Kilise" olarak tanımlanan yapı, Aigai'nin antik dönemden Bizans dönemine uzanan çok katmanlı tarihî sürekliliğini ortaya koyan başlıca kültür varlıklarından biridir. Kentin geç dönem iskân sürecine ışık tutan bu yapı, Aigai'deki dinsel yaşam, mekânsal dönüşüm ve mimari devamlılık açısından önemli veriler sunmaktadır.

Doğu Kilise, **14,60 x 6,20 metre** ölçülerinde, mütevazı ancak işlevsel bir plan anlayışıyla inşa edilmiştir. Yapının girişi batı cephesinde yer almakta, litürjik düzenin en önemli bölümü olan ve sunağı da içeren **apsis** ise doğuda bulunmaktadır. Bu yerleşim düzeni, Bizans dini mimarisinde yaygın olarak görülen geleneksel plan şemasına uygunluk göstermektedir. Yapının doğu-batı doğrultusunda şekillenen bu kurgusu, ibadet mekânının kutsal yönelimi ile dinsel kullanım düzenini açık biçimde yansıtmaktadır.

Kilise ve yakın çevresinde ele geçen arkeolojik buluntular, yapının **MS geç 12. yüzyıl ile erken 13. yüzyıl** arasına tarihlendirildiğini göstermektedir. Bu tarihlendirme, Aigai'nin Bizans döneminde de yaşamaya devam ettiğini ve kentin geç evrelerinde dinsel işlevli yapıların varlığını sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. Söz konusu dönem, Batı Anadolu'daki birçok yerleşimde olduğu gibi, mevcut antik kent dokusunun yeni inanç sistemleri ve yeni kullanım biçimleri doğrultusunda yeniden yorumlandığı bir evreye karşılık gelmektedir. Doğu Kilise de bu tarihsel dönüşümün Aigai'deki somut göstergelerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Yapının kuzey bölümünde, **Hristiyan din adamlarına ait olduğu değerlendirilen mezarlar** tespit edilmiştir. Bu bulgu, kilisenin yalnızca ibadet işleviyle sınırlı olmadığını; aynı zamanda dinî otoriteyle bağlantılı bir kutsal çevre oluşturduğunu göstermektedir. Kilise yapılarının yakınında ruhban sınıfına ait mezarların bulunması, Bizans dönemi dini yerleşim geleneği içerisinde sıkça rastlanan bir

Ad alanı	Ana
Yayın tarihi	10.03.2026
Son güncelleme	31.03.2026 09:02
Oluşturan	Burakcarkaci
Son düzenleyen	Burakcarkaci
KATEGORİLER	
Tarih Yapılar	
ETİKETLER	
Tarih	

uygulamadır. Bu durum, Doğu Kilise'nin Aigai'daki dinsel örgütlenme bakımından belirli bir öneme sahip olduğunu ve çevresinin de kutsal alan niteliği taşıdığını düşündürmektedir.

Doğu Kilise'ye ilişkin dikkat çekici arkeolojik verilerden biri de, yapının kapısında **eşik taşı** olarak kullanılmış olan yazıtlı bir bloktur. **MÖ 3. yüzyılın başlarına** tarihlenen bu blok, özgün kullanım bağlamından çıkarılarak daha geç bir dönemde **devşirme malzeme** olarak kilise mimarisine dâhil edilmiştir. Antik kentlerde eski yapılara ait mimari parçaların sonraki dönemlerde yeniden kullanılması sıkça karşılaşılan bir uygulama olup, bu durum hem malzemenin ikinci kullanımına hem de kentin tarihî katmanlarının iç içe geçmesine işaret etmektedir. Doğu Kilise'de tespit edilen bu devşirme blok da Aigai'nin geçmiş dönemlerine ait anıtsal hafızanın, Bizans döneminde yeni bir yapı içinde yaşamaya devam ettiğini göstermektedir.

Söz konusu yazıtta, **Aigai kent meclisinin**, Seleukos Krallığı'nın kurucusu **I. Seleukos Nikator** ile oğlu **I. Antiokhos'u** onurlandırmak amacıyla aldığı kararlardan söz edilmektedir. Bu içerik, Aigai'nin Helenistik Dönem'deki siyasal ilişkileri, yönetsel yapısı ve kamusal karar mekanizmaları hakkında son derece önemli bilgiler sunmaktadır. Bir yandan Bizans dönemine ait bir kilise yapısında kullanılmış olması, diğer yandan Helenistik Dönem'e ait tarihî ve epigrafik veri taşıması nedeniyle bu blok, Aigai'nin çok katmanlı geçmişini bir arada yansıtan özel bir buluntu niteliğindedir. Bu yönüyle Doğu Kilise, yalnızca Bizans dönemine ait dinsel bir yapı değil; aynı zamanda daha erken dönemlere uzanan tarihî hafızanın da izlerini barındıran önemli bir arkeolojik alan olarak öne çıkmaktadır.

Doğu Kilise, plan özellikleri, tarihlendirilmesi, çevresindeki mezar buluntuları ve devşirme yazıtlı blok gibi dikkat çekici unsurlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, Aigai Antik Kenti'nin geç dönem yerleşim karakterini anlamada önemli bir yere sahiptir. Yapı, kentin Bizans dönemindeki dinsel yaşamını, mimari dönüşümünü ve geçmiş dönemlerden devraldığı tarihî mirası aynı bünyede bir araya getirmektedir. Bu nedenle Doğu Kilise, Aigai'nin yalnızca bir antik yerleşim değil, farklı dönemlerde farklı işlevlerle yaşamaya devam eden çok katmanlı bir kültür alanı olduğunu belgeleyen başlıca yapılardan biri olarak değerlendirilmektedir.